УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 30. 4. 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

29. октобар 2014, Научно-наставно веће Филолошког факултета у Београду

Одлуком бр. 2754/1 од 29. октобра 2014. године Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанда мр Маријане Саватовић.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Жељко Ђурић, редовни професор, Италијанистика, 2008, Филолошки факултет, Београд
2. др Љиљана Пешикан Љуштановић, редовни професор, Српска књижевност, 2010, Филозофски факлултет, Нови Сад
3. др Душица Тодоровић Лакава, ванредни професор, Италијанистика, 2012, Филолошки факултет, Београд

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Маријана Саватовић је рођена 27. новембра 1980. у Новом Саду, где је завршила основне студије на Филозофском факултету, на Одсеку за српску књижевност и језик. Магистарске студије уписала је школске 2005/06. на Филолошком факултету Универзитета у Београду, смер – Наука о књижевности (ужа струка – италијанска књижевност). Тезу под насловом *Италијански репертоар на позоришним сценама у Војводини од 1861. до 1941.* одбранила је 12. маја 2014.

Током основних студија била је стипендиста Универзитета у Милану (август 2003), а након завршених студија и Италијанског института за културу (јул 2005), што је допринело њеном усавршавању знања из италијанског језика, који је изучавала и током основних студија. Од 2010. предаје италијански језик на Факултету за правне и пословне студије др Лазар Вркатић у Новом Саду. За Змајеве дечје игре превела је 2009. збирку италијанске поезије за децу *Краљ шпагета и краљица вила* (*Il re dello spaghetto e la regina delle fate*).

Позоришни музеј Војводине уврстио је њен магистарски рад у програм своје издавачке делатности за 2015. годину.

На Универзитету за странце у Перуђи присуствовала је семинару *Teaching of the Italian Language for specific purposes: criteria and operational suggestions* (26–30. јануар 2013) и конференцији *New approaches to foreign language didactics* (15–19. септембар 2013) у оквиру *Пројекта југоисточне Европе за унапређење студија језика – SEEPALS* (IV циклус Темпус програма). Учествовала је и на IV међународном научном скупу – „Мултикултуралност и савремено друштво“, који је, 1. марта 2013, организовао Факултет за правне и пословне академске студије др Лазар Вркатић.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња је до сада објавила два рада:

- *L'aquilone – змај који подстиче и брани читање,* „Детињство“, Змајеве дечје игре, Нови Сад, година XXXIV, бр. 3, јесен 2008.
- *Англицизми –последица културног позајмљивања или одраз (мулти)културе у италијанским часописима намењеним савременој жени,* Зборник радова „Мултикултуралност и савремено друштво“, Факултет за правне и пословне академске студије др Лазар Вркатић, Нови Сад, март 2013.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат мр Маријана Саватовић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложен др Жељко Ђурић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за Италијански језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Preobražaji D'Anuncijevog vitalizma, Matica srpska, Novi Sad, 1995.
Susret pesničkih svetova (srpsko-italijanske kulturne veze), Vizartis, Beograd, 1997.
Pesničke osmoze (srpsko-italijanske kulturne veze, Plato, Beograd, 2004.
Italija Miloša Crnjanskog, Miroslav, Beograd 2006.
Đozue Karduči u srpskoj kulturi, Miroslav, Beograd 2007.
Osmosi letterarie (ricerche comparate), Fabrizio Serra editore, Pisa Roma, 2008.
Srpsko-italijanske književne i kulturne veze od 18. do 20. veka, Filološki fakultet, Beograd 2012.

Комисија сматра да др Жељко Ђурић **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област** српско-италијанских културних и књижевних веза.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе *Италијанске комедије на сценама Српског народног позоришта у Новом Саду и Народног позоришта у Београду од њиховог оснивања до Првог светског рата* **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: У овом раду тежња би била да се, посматрајући друштвени и историјски контекст у којем су ансамбли радили, упознају прилике у самим театрима и да се из целокупног драмског репертоара Српског народног позоришта и Народног позоришта у Београду издвоје италијанске комедије приказане публици од 1861. до 1914. Кандидаткиња се определила за ова два театра јер су настала у размаку од седам година, у двема различитим државама, али са сличним циљевима, посебно јер је половина новосадског ансамбла учествовала у формирању трупе Народног позоришта у Београду. Истовремено је реч и о најстаријим српским професионалним ансамблима. Разлога због којих је комедија изабрана да буде предмет истраживања има неколико. Први је тај да постоје сведочанства да је она, у временском периоду којим је тема омеђена, била међу омиљеним код публике, радо је извођена и била је, могло би се рећи, доминантан жанр. Колико је то било у складу

или у супротности са идејама са којима се приступило оснивању ових позоришта, кандидаткиња ће такође покушати да да одговор. Други разлог је тај што је присуство италијанске комедије на овим сценама до сада недовољно истражено. Први резултати, до којих је кандидаткиња дошла приликом припреме за одабир и формулисање теме, показују да су се на репертоарима налазили познати италијански писци попут Карла Голдонија, Паола Ферарија, Роберта Брака, Марка Праге, Ђузепа Ђакозе, као и неки други аутори, који заслужују да се и њима и њиховим делима посвети посебна пажња. Ти први резултати показују и значајну разлику у италијанском репертоару на новосадској и београдској сцени, тако да ће кандидаткиња покушати да утврди и разлоге који су до тога довели. У складу са тим било би значајно утврдити не само колики су траг оставили ови писци у настајању и развоју позоришног живота Новог Сада и Београда, већ колико су темом и успешношћу изведби били привлачни публици, критици, па и самој позоришној управи

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од педесет и пет библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Apollonio, Mario (1981). *Storia del teatro italiano*. Firenze: Sansoni.
2. Volk, Petar (1992). *Pozorišni život u Srbiji 1835/1944.* Beograd: Institut za pozorište, film, radio i televiziju, Fakultet dramskih umetnosti.
3. Грол, Милан (1952). *Из позоришта предратне Србије*. Београд: Српска књижевна задруга.
4. *L'Enciclopedia dello Spettacolo* (1954–1965). Roma: Le Maschere.
5. Малетић, Ђорђе (1884). *Грађа за историју Српског народног позоришта у Београду*. Београд: Чупићева задужбина.
6. Марјановић, Петар (2005). *Мала историја српског позоришта*. Нови Сад: Позоришни музеј Војводине.
7. Петровић, Живојин (1993). *Репертоар Народног позоришта у Београду 1868–1914.* Београд: Музеј позоришне уметности Србије.
8. Stojković, Borivoje (1979). *Istorija srpskog pozorišta od srednjeg veka do modernog doba (drama i opera)*. Beograd: Muzej pozorišne umetnosti Srbije.
9. Томандл, Миховил (1953). *Српско позориште у Војводини I (1736–1868).* Нови Сад: Матица српска.
10. Томандл, Миховил (1954). *Српско позориште у Војводини II (1868–1919).* Нови Сад: Матица српска.

Новине и часописи:

Београдске новине, *Браник*, *Бранково коло*, *Вечерње новости*, *Видовдан*, *Даница*, *Дело*, *Застава*, *Исток*, *Искра*, *Јединство*, *Коло*, *Народни дневник*, *Невен*, *Нова искра*, *Ново време*, *Ново позориште*, *Одјек*, *Отаџбина*, *Пијемонт*, *Позоришни лист*, *Позориште*, *Политика*, *Слободна реч*, *Слога*, *Српски књижевни гласник*, *Стражилово* итд.

Документа:

1. Молба Сабору из 1865. Приватна збирка Славка Кошутића.
2. Преглед комада даваних од 1900. до 1907. Рукописно одељење Матице српске.
3. СНП обавештава да шаље две свеске „Зборника позоришних дела“ Библиотеци Народног позоришта. Музеј позоришне уметности Србије.
4. Списак позоришних представа који је 1907. Пера Добриновић упутио Позоришном одсеку Друштва за СНП. Рукописно одељење Матице српске.
5. Спискови штампаних и рукописних извођених и неизвођених дела Народног позоришта од 1868. до 1973. Музеј позоришне уметности Србије.

4. циљеви истраживања

Циљеви :

1. Поред стицања нових сазнања о развоју позоришне уметности у Новом Саду и Београду, у периоду од када су настајала и стасавала прва српска професионала позоришта па све до почетка Првог светског рата, циљ овог истраживања јесте и да се утврди који су италијански комедиографи били избор управа Српског народног позоришта и Народног позоришта у Београду.
2. Иако је приликом оснивања ових театара идеја била да се негује национална драма, велики део репертоара заузимала су и дела европских аутора. Најбројнија су била француска и немачка, али је значајан простор уступљен и италијанским писцима. Будући да су у првим годинама рада ових ансамбала шаљиве игре са или без певања постале омиљене код публике, чијем се укусу морало и требало угађати, не чуди што је до 1914, у великом броју сезона, комедија била изузетно заступљена на репертоару. У складу са тим, циљ истраживња јесте и да се издвајањем италијанских комедија из контекста свеукупног позоришног, а потом и италијанског драмског репертоара и сагледавањем њиховог појављивања у два засебно разматрана временска периода (од 1861. до 1900. и од 1901. до 1914), утврди какав значај оне заузимају у историји српског театарског живота, колико су биле привлачне преводиоцима и колико су њихови аутори били познати на овом подручју. На оваквом истраживачком путу од велике помоћи биле би и позоришне критике које су објављиване у бројним дневним новинама и часописима, тако да ће се посебна пажња посветити управо њиховом издвајању и анализи.
3. Циљ овог рада јесте и да се на веродостојан начин покаже како су италијанска комедија и култура живеле у позоришном амбијенту Новог Сада и Београда, чему ће допринети и прикупљање бројних других сведочанстава – плаката, фотографија, првих превода итд.

Хипотезе Кликните да бисте почели унос текста.

- Иако постоје сведочанства да је Јован Ђорђевић у Београд донео све позоришне комаде које је до 1868. изводило Српско народно позориште, иако су војвођанско Мезимче и београдско Народно позориште градили своје уметничке путеве на удаљености од деведесетак километара и иако је реч о српским ансамблима, претпоставка је да су, ипак, различити били утицаји под којима су осмишљавани њихови репертоари, посебно јер је СНП до краја 1914. живело и радило у Царевини Аустрији. У том смислу очекиване су разлике и у избору италијанских комедија.
- Истраживања, спроведена непосредно пред избор саме теме, показала су да су у Београду крајем XIX и почетком XX века гостовали познати италијански глумци. Иако су изводили дела из разних европских књижевности, могло би се претпоставити да су њихови сусрети са београдском публиком и критиком утицали на опредељење тамошњег ансамбла за већи број италијанских писаца.
- Ако се у обзир узме и чињеница да је Емануил Јанковић, крајем XVIII века, превео *Терговце* Карла Голдонија и да је то био први преведени драмски текст на српски језик, и ако се зна да су се током 1842. изводиле у Театру на Ђумруку Голдонијеве комедије *Раскошник*, *Карташ*, и *Мензулска меана*, може се претпоставити да су се, од самог почетка рада СНП-а и НП-а, изводили његови комади, али и да су значајно место заузимале и комедије неких других италијанских аутора.
- Деветнаести век, посебно прве деценије у којима су радила ова два театра, обележио је и значајан број изведби посрбљених драмских текстова. У складу са тим, очекивано је претпоставити да је међу њима било и италијанских комада.

5. очекивани резултати

Истраживање које ће кандидаткиња спровести требало би да покаже који су италијански комедиографи били присутни на сценама СНП-а и НП-а и какав су значај они и њихова дела имали у настанку и развоју театарског живота Новог Сада и Београда. Истраживачки корпус поред сачуваних првих превода, новинских критика и текстова, плаката, фотографија, доступних документа који сведоче о присуству италијанских комедија, требало би да употпуни и један део оних који су сведочанство о раду ових театара, што би за резултат имало и приказивање једне свеобухватније слике позоришних збивања урођене у друштвени, културни и историјски контекст.

6. план рада

- Након што су јасно дефинисани предмет, циљеви и методе, кандидаткиња ће спровести истраживања којима ће утврдити које су се италијанске комедије нашле на репертоарима Српског народног позоришта и Народног позоришта. Потом ће прикупити што већи број доступних позоришних критика, плаката и фотографија, консултовати релевантну литературу и установити да ли постоје сачувани први преводи извођених дела.
- По завршетку истраживања, кандидаткиња ће приступити писању рада које би требало да буде издељено у неколико целина:
  1. Увод у којем би били изнети предмет, циљеви, извори и методе истраживања.
  2. Кратак преглед историјских прилика које су претходиле оснивању СНП-а и НП-а.
  3. Кратак преглед позоришних прилика у Војводини и Београду до 1861, где ће се пажња посветити и преводу *Терговаца* Карла Голдинија и осталим Голдонијевим комедијама изведеним до 1861.
  4. Разматрања о развоју и месту комедије у српској драмској књижевности и позоришту, као и у италијанској књижевности и театру од комедије дел арте до почетка XX века.
  5. Преглед италијанских комедија на сценама СНП-а и НП-а до 1900. године у којем ће бити речи о појави, изведби и значају сваког италијанског комада. Све би било документовано датумима, новинским критикама, плакатима итд. Уколико се утврди да су неки први преводи сачувани, и о њима и њиховим преводиоцима биће речи. Запостављени у једном оваквом прегледу не би били ни они који су заслужни за изведбу ових комада – глумци, редитељи и остали позоришни радници. Позоришној публици и њеном укусу такође ће бити посвећена пажња.
- Преглед италијанских комедија на сценама СНП-а и НП-а од 1901. до 1914, који би обухватио исте методе наведене у петој целини.
- Закључак о појави и значају италијанских комедија на новосадским и београдским сценама.
- Литература
- Прилози:
  - Прилог 1 – табеларни приказ извођених комада и број њихових реприза;
  - Прилог 2 – додатни избор позоришне критике.

7. методе истраживања

Кандидаткиња ће први део истраживања усмерити на прикупљање докумената, позоришних рецензија, плаката, фотографија и првих превода. С обзиром на временски период о којем је реч, оно ће бити спроведено у Библиотеци и Рукописном одељењу Матице српске, Библиотеци и Архиву Српског народног позоришта, Позоришном музеју Војводине, Музеју позоришне уметности Србије, Истраживачком центру Народног позоришта у Београду и Народној библиотеци Србије. Основно полазиште за разматрање сакупљене грађе биће њена пажљива и критичка анализа уколико је реч о новинским текстовима, у неким случајевима и интерпретативна, а дескриптивна када је реч о плакатима и фотографијама. Да би се направила верна реконструкција италијанског репертоара, са свим особеностима које су га пратиле, кандидаткиња ће неизбежно прибећи и компаративној методи. Уколико истраживање покаже да су сачувани и неки први преводи, они ће бити упоређени са оригиналима и укратко описани.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА: Мр Маријане Саватовић

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мр Маријана Саватовић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области српско-италијанских књижевних и културних односа.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Жељко Ђурић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата мр Маријане Саватовић и предложене теме докторске дисертације *Италијанске комедије на сценама Српског народног позоришта у Новом Саду и Народног позоришта у Београду од њиховог оснивања до Првог светског рата*, а да се за ментора именује др Жељко Ђурић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

1.

2.

3.